

Capra cu trei iezi
Ion Creanga

Era odata o capra care avea trei iezi. Iedul cel mare si cu cel mijlociu dau prin bat de obraznici ce erau; iara cel mic era harnic si cuminte. Vorba ceea : "Sunt cincii degete la o mana si nu samana toate unul cu altul"

Intr-o zi, capra cheama iezii de pe-afara si le zice:

- Dragii mamei copilasi ! Eu ma duc in padure ca sa mai aduc ceva de-a mancarii. Dar voi, incuieti usa dupa mine, ascultati unul de altul, si sa nu cumva sa deschideti pana ce nu-ti auzi glasul meu. Cand voiu veni eu, am sa va dau de stire, ca sa ma cunoasteti, si am sa va spun asa:

Trei iezi cucuieti
Usa mamei descuieti !
Ca mama v-aduce voua:
Frunze-n buze,
Lapte-n tate,
Drob de sare
In spinare,
Malaies
In calcaies
Smoc de flori
Pe subsuori.

Auzit-ati ce-am spus eu ?

- Da, mamuca, zisera iezii.

- Pot sa am nadejde in voi ?

- Sa n-ai nici o grija, mamuca, apucara cu gura inaintecei mai mari. Noi suntem odata baieti, si ce-am vorbit odata vorbit ramane.

- Daca-i asa, apoi veniti sa va sarute mama ! Dumnezeu sa va apere de cele rele, si mai ramaneti cu bine !

- Mergi sanatoasa, mamuca, zise cel mic, cu lacrimi in ochi, si Dumnezeu sa-ti ajute ca sa te intoarne cu bine si sa ne-aduci demancare.

Apoi capra iese si se duce in treaba ei. Iar iezii inchid usa dupa dansa si trag zavorul. Dar vorba veche : "Paretii au urechi si ferestile ochi". Un dusman de lup - s-apoi stiti care ? - chiar cumatrul caprei, care de mult pandea vreme cu prilej ca sa pape iezii, tragea cu urechea la paretile din dosul casei, cand vorbea capra cu dansii.

"Bun ! zise el in gandul sau. Ia, acum mi-e timpul... De i-ar impinge pacatul sa-mi deschida usa, halal sa-mi fie ! Stiu ca i-as carnosi si i-as jumuli !" Cum zice, si vine la usa; si cum vine, si incepe:

Trei iezi cucuieti
Usa mamei descuieti !

Ca mama v-aduce voua:
Frunze-n buze,
Lapte-n tate,
Drob de sare
In spinare,
Malaies
In calcaies
Smoc de flori
Pe subsuori.

- Hai ! deschideti cu fuga, dragii mamei, cu fuga !
- Ia ! baieti, zise cel mai mare, sariti si deschideti usa, ca vine mama cu demancare.
- Saracutul de mine ! zise cel mic. Sa nu cumva sa faceti pozna sa deschideti, ca-i vai de noi ! Asta nu-i mamuca. Eu o cunosc de pe glas; glasul ei nu-i asa de gros si de ragusit, ca-i mai subtire si mai frumos !
Lupul, auzind aceste, se duse la un ferar si puse sa-i ascute limba si dintii, pentru a-si subtia glasul, s-apoi, intorcandu-se, incepu iar :

Trei iezi cucuieti
Usa mamei descuieti !...

- Ei, vedeti, zise iarasi cel mare; daca ma potrivesc eu voua ? Nu-i mamuca, nu-i mamuca ! D-apoi cine-i daca nu-i ea ? Ca doar si eu am urechi ! Ma duc sa-i deschid.
- Badica ! badica ! zise iarasi cel mic. Ascultati-ma si pe mine ! Poate mai de-apoi a veni cineva s-a zice:

Deschideti usa,
Ca vine matusa !

s-atunci voi trebuie numaidecat sa deschideti ? D-apoi nu stiti ca matusa-i moarta de cand lupii albi si s-a facut oale si ulcioare, sarmana ?

- Apoi, da ! nu spun eu bine ? zise cel mare. Ia, de-atunci e rau in lume, de cand a ajuns coada sa fie cap... Daca te-i potrivi tu acestora, ii tine mult si bine pe mamuca afara. Eu, unul, ma duc sa deschid.

Atunci mezinul se vara iute in horn si, sprijinit cu picioarele de prichiciu si cu nasul de funingine, tace ca pestele si tremura ca varga de frica. Dar frica-i din raiu, sarmana ! Asemene cel mijlociu, tustiu ! iute sub un chersin; se-nghemuieste acolo cum poate, tace ca pamantul si-i tremura carnea pe dansul de frica: Fuga-i rusinoasa, da-i sanatoasa !

...Insa cel mare se da dupa usa si - sa traga, sa nu traga ? - in sfarsit, trage zavorul... Cand iaca !... ce sa vada ? S-apoi mai are cand vede ?... caci lupului ii scaparau ochii si-i sfaraia gatlajul de flamand ce era. Si,

nici una, nici doua, hat ! pe ied degat, ii rateza capul pe loc si-l mananca asa de iute si cu atata pofta, de-ti pareea ca nici pe-o masea nu are ce pune. Apoi se linge frumusel pe bot si incepe a se invarti prin casa cu neastampar, zicand :

- Nu stiu, parerea m-a amagit, ori am auzit mai multe glasuri ? Dar ce Dumnezeu ?! Parc-au intrat in pamant... Unde sa fie ? Se iteste el pe colo, se iteste pe dincolo, dar pace buna ! iezii nu-s nicairi !

- Ma !... ca mare minune-i asta !... dar nici acasa n-am de coasa... ia sa mai odihnesc oleaca aste batranete !

Apoi se indoaie de seale cam cu greu, si se pune pe chersin. Si cand s-a pus pe chersin, nu stiu cum s-au facut, ca ori chersinul a crapat, ori cumatrul a stranutat... Atunci iedul de sub chersin, sa nu taca ? - il pastea pacatul si-l manca spinarea, saracutul !

- Sa-ti fie de bine, nanasule !

- A !... ghidi ! ghidi ! ghidusi ce esti ! Aici mi-ai fost ? Ia vina-ncoace la nanaselul, sa te pupe el !

Apoi ridica chersinul binisor, insfaca iedul de urechi si-l flocaieste si-l jumuleste si pe-acela de-i merg petecele !... Vorba ceea : "Ca toata paserea pe limba ei pierde"

Pe urma se mai invarte prin casa, doar a mai gasi ceva, dar nu gaseste nimic, caci iedul cel cuminte tacea molcum in horn, cum tace pestele in bors la foc. Daca vede lupul si vede ca nu mai gaseste nimic, isi pune in gand una : asaza cele doua capete cu dintii ranjiti in feresti, de ti se pareea ca radeau; pe urma unge toti paretii cu sange, ca sa faca si mai mult in ciuda caprei, s-apoi iese si-si cauta de drum. Cum a iesit dusmanul din casa, iedul cel mic se da iute jos din horn si incuie usa bine. Apoi incepe a se scarmana de cap si a plange cu amar dupa fratiorii sai.

- Dragutii mei fratiori ! De nu s-ar fi induplecat, lupul nu i-ar fi mancat ! Si biata mama nu stie de asta mare urgie ce-a venit pe capul ei !

Si boceste el si boceste pana il apuca lesin ! Dar ce era sa le faca ? Vina nu era a lui, ce au cautat pe nas le-a dat.

Cand jalea el asa, iaca si capra venea cat putea, incarcata cu de-a mancarii si gafuind. Si cum venea, cat de colo vede cele doua capete, cu dintii ranjind, in feresti.

- Dragii mamucutei, dragi ! Cum asteapta ei cu bucurie si-mi rad inainte cand ma vad !

Baietii mamei, baieti,
Frumusei si cucuieti !

Bucuria caprei nu era proasta. Dar cand s-apropie bine, ce sa vada ? Un fior rece ca gheata ii trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde in tot trupul, si ochii i se painjinesc. Si ce era nu era a bine !... Ea insa tot merge pan' la usa, cum poate, crezand ca parerea o insala... si cum ajunge, si incepe

Trei iezi cucuieti
Usa mamei descuieti !
Ca mama v-aduce voua:
Frunze-n buze,
Lapte-n tate,
Drob de sare
In spinare,
Malaies
In calcaies
Smoc de flori
Pe subsuori.

Atunci iedul mezi - care acum era si cel dintai si cel de pe urma - sare iute si-i deschide usa. Apoi s-arunca in bratele mane-sa si cu lacrimi de sange incepe a-i spune :

- Mamuca, mamuca, uite ce am patit noi ! Mare foc si potop au cazut pe capul nostru !

Capra atunci, holband ochii lung prin casa, o cuprinde spaima si ramane incremenita !... Dar mai pe urma, imbarbatandu-se, si-a mai venit putin in fire s-a intrebat :

- Da' ce-a fost aici, cpoile ?

- Ce sa fie, mamuca ? Ia, cum te-ai dus dumneata de-acasa, n-a trecut tocmai mult si iaca cineva s-aude batand la usa si spunand :

Trei iezi cucuieti,
Mamei usa descuieti...

- Si ?...

- Si frate-meu cel mare, natang si neastamparat cum il stii, fuga la usa sa deschida.

- S-atunci ?...

- Atunci, eu m-am varat iute in horn, si frate-meu cel mijlociu in chersin, iar cel mare, dupa cum iti spun, se da cu nepasare dupa usa si trage zavorul !...

- S-atunci ?...

- Atunci, grozavie mare ! Nanasul nostru si prietenul dumitale, cumatrul lup, se si arata in prag !

- Cine ? Cumatrul meu ? El ? Care s-a jurat pe parul sau ca nu mi-a sparie copilasii niciodata ?

- Apoi da, mama ! Cum vezi, i-a umplut de sparieti !

- Ei las', ca l-oiu invata eu ! Daca ma vede ca-s o vaduva sarmana si c-o casa de copii, apoi trebuie sa-si bata joc de casa mea ? si pe voi sa va puie la pastrama ? Nici o fapta fara plata ... Ticalosul si mangositul ! Inca se ranjea la mine cateodata si-mi facea cu maseaua... Apoi doar eu nu-s de-acelea de care crede el: n-am sarit peste garduri niciodata de cand sunt. Ei, taci, cumatre, ca te-oiu dobzala eu ! Cu mine ti-ai pus boii in plug ? Apoi, tine minte ca ai sa-i scoti fara coarne !

- Of, mamuca, of ! Mai bine taci si lasa-l in plata lui

Dumnezeu ! Ca stii ca este o vorba : "Nici pe dracul sa-l vezi, da' nici cruce sa-ti faci !"

- Ba nu, dragul mamei ! "Ca pana la Dumnezeu, sfintii iti ieu sufletul." S-apoi tine tu minte, copile, ce-ti spun eu: ca de i-a mai da lui nasul sa mai miroase p-aici, apoi las' !... Numai tu, sa nu cumva sa te rasufli cuiva, ca sa prinda el de veste.

Si de-atunci cauta si ea vreme cu prilej ca sa faca pe obraz cumatru-sau. Se pune ea si sta in cumpene, cum sa dreaga si ce sa-i faca ?

" Aha ! ia, acum i-am gasit leacul, zise ea ingandul sau. Taci ! ca i-oiu face eu cumatrului una de s-a musca labele !"

Aproape de casa ei era o groapa adanca; acolo-i nadejdea caprei.

- La cada cu dubala, cumatre lup, ca nu-i de chip !... Ia, de-acu sa-ncepe fapta: Hai la treaba, cumatrita, ca lupul ti-a dat de lucru !"

Si asa zicand, pune poalele-n brau, isi sufleca manicele, atata focul si s-apuca de facut bucate. Face ea sarmale, face plachie, face alivenci, face pasca cu smantana si cu oua si fel de fel de bucate. Apoi umple groapa cu jaratic si cu lemne putregaioase ca sa arda focul mocnit. Dupa asta asaza o leasa de nuiele numai intinata si niste frunzari peste dansa: peste frunzari toarna tarana si peste tarana aterne o rogojina. Apoi face un scauies de ceara anume pentru lup. Pe urma lasa bucatele la foc sa fearba si se duce prin padure sa caute pe cumatru-sau si sa-l poftasca la praznic. Merge ea cat merge prin codru, pana ce da pe-o prapastie grozava si intunecoasa si pe-o tiharaie da peste lup.

- Buna vreme, cumatro ! Da' ce vant te-a abatut pe-aici ?

- Buna sa-ti fie inima, cumatre, cum ti-i cautatura... apoi da, nu stii

dumneata ca nevoia te duce pe unde nu ti-i voia ? Ia, nu stiu cine-a fost pe la mine pe-acasa in lipsa mea, ca stiu ca mi-a facut-o buna !

- Ca ce fel, cumatrita draga ?

- Ia, a gasit iezii singurei, i-a ucis si i-a crampotit, de le-am plans de mila ! Numai vaduva sa nu mai fie cineva !

- Da' nu mai spune, cumatra !

- Apoi de-acum, ori sa spun, ori sa nu mai spun, ca totuna mi-e. Ei, mititeii, s-au dus catra Domnul, si datoria ne face sa le cautam de suflet. De aceea am facut si eu un praznic, dupa puterea mea, si am gasit de cuviinta sa te poftesc si pe d-ta, cumatre; ca sa ma mai mangai...

- Bucuros, draga cumatra, dar mai bucuros eram cand m-ai fi chemat la nunta.

- Te cred, cumatre, d-apoi, da, nu-i cum vrem noi, ci-i cum vre Cel-de-sus.

Apoi capra porneste inainte plangand, si lupul dupa dansa, prefacandu-se ca plange.

- Doamne, cumatre, Doamne ! zise capra suspinand. De ce ti-e mai drag in lume, de-aceea n-ai parte...

- Apoi da, cumatra, cand ar sti omul ce-ar pati, dinainte s-ar pazi. Nu-ti mai face si dumneata atata inima rea, ca odata avem sa mergem cu totii acolo.

- Asa este, cumatre, nu-i vorba. Dar sarmanii gagalici, de cruzi s-au mai dus !

- Apoi da, cumatra; se vede ca si lui Dumnezeu ii plac tot puisori de cei mai tineri.

- Apoi, daca i-ar fi luat Dumnezeu, ce ti-ar fi ? D-apoi asa ?

- Doamne, cumatra, Doamne ! Oiu face si eu ca prostul... Oare nu cumva nenea Martin a dat pe la dumneata pe acasa ? Ca mi-aduc aminte ca acu ca l-am intalnit odata prin zmeuris; si mi-a spus ca daca-i vrea dumneata sa-i dai un baiet, sa-l invete jocaria.

Si din vorba-n vorba, din una-n alta, ajung pan-acasa la cumatra !

- Ia poftim, cumatre, zise ea luand scauiesul si punandu-l deasupra groapei cu pricina, sezi cole si sa ospatezi oleaca din ceea ce ne-a dat Dumnezeu !

Rastoarna apoi sarmalele in strachina si i le pune dinainte.

Atunci lupul nostru incepe a manca halpov; si gogalt, gogalt, gogalt, ii mergeau sarmalele intregi pe gat.

- Dumnezeu sa ierte pe cei raposati, cumatra, ca bune sarmale ai mai facut !

- Si cum ospata el, buf ! cade fara sine in groapa cu jaratic, caci scauiesul de ceara s-a topit, si leasa de pe groapa nu era bine sprijinita: nici mai bine, nici mai rau, ca pentru cumatru.

- Ei, ei ! Acum scoate, lupe, ce-ai mancat ! Cu capra ti-ai pus in card ?

Capra ti-a venit de hac !

- Valeu, cumatra, talpele mele ! Ma rog, scoate-ma ca-mi arde inima-n mine !

- Ba nu, cumatre; c-asa mi-a ars si mie inima dupa iezisorii mei ! Lui Dumnezeu ii plac pui de cei mai tineri; mie insa-mi plac si de isti mai batrani, numai sa fie bine fripti; stii, cole, sa treaca focul printr-insii.

- Cumatra, ma parlesc, ard de tot, mor, nu ma lasa !

- Arzi, cumatre, mori, ca nici viu nu esti bun ! De-abie i-a mai trece baietului istuia de spariet, ca mult par imi trebuia de la tine ca sa-l afum.

Ti-aduci amine, dihanie rautacioasa si spurcata, cand mi te-ai jurat pe parul tau ? Si bine mi-ai mancat iezisorii !

- Ma ustura inima-n mine, cumatra ! ma rog, scoate-ma, si nu-ti mai face atata osanda cu mine !

- Moarte pentru moarte, cumatre, arsura pentru arsura, ca bine-o mai plesnisi dinioare cu cuvinte din scriptura !

Dupa aceasta, capra si cu iedul au luat o capita de fan sau au aruncat-o peste dansul, in groapa, ca sa se mai

potoleasca focul. Apoi, la urma urmelor, napadira asupra lui si-i mai trantira in cap cu bolovani si cu ce-au apucat, pana-l omorara de tot. Si asa s-a pagubit sarmana capra si de cei doi iezi, da' si de cumatru-sau lupul pagubasa a ramas, si pagubasa sa fie.

Si auzind caprele din vecinatate de una ca aceasta, tare le-au mai parut bine ! Si s-au adunat cu toatele la priveghiu si unde nu s-au asternut pe mancate si pe baute, veselindu-se impreuna...

Si eram si eu acolo de fata, si-ndata dupa aceea am incalecat iute pe-o sea, s-am venit de v-am spus povestea asa, s-am mai incalecat pe-o roata si v-am spus jitia toata; si unde n-am mai incalecat pe-o capsuna si v-am spus, oameni buni, o mare si gogonata minciuna !

.